

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра соціальних та економічних дисциплін, факультет № 2

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни «Фінансово-економічний аналіз»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
071 «Облік і оподаткування»

м. Харків
2023 рік

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 28.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 2
Протокол від 28.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціальних та економічних дисциплін
(протокол від 28.08.2023 р. № 7).

Розробники: завідувач кафедри соціальних та економічних дисциплін,
кандидат економічних наук, доцент Ткаченко Сергій Олександрович;
доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін, доктор економічних
наук, професор Сєвідова Ірина Олександрівна
доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін, кандидат економічних
наук, доцент Петченко Марина Валентинівна

Рецензенти:

1. професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНУ ім. В.Н. Каразіна, кандидат економічних наук, професор Глущенко А.С.;
2. доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін, кандидат економічних наук, доцент Павленко Н.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 12	07 Управління та адміністрування 071 Облік і оподаткування <u>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</u>	Денна форма навчання Навчальний курс – 3 Семестр - 5 Види підсумкового контролю: екзамен
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Лекції – 30; Семінарські заняття – 30; Самостійна робота – 60;		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: вивчення теоретико-методологічних і практичних питань аналізу діяльності підприємства; надання теоретичних знань та практичних навичок щодо організації функціонування підприємства для забезпечення ефективності виробничо-комерційної діяльності; сформулювати навички використання конкретних форм і методів управління, принципів формування та використання виробничого і фінансового потенціалу підприємства.

Завдання:

- 1 ознайомлення з процесом створення та реструктуризації підприємства;
2. вивчення господарських процесів, що відбуваються у виробничо-комерційних системах підприємства;

3. опанування основних методів розрахунку ефективності використання майнових, трудових та фінансових ресурсів підприємств;
4. розкриття шляхів формування конкурентоспроможності підприємства;
5. опанування сучасними методами управління підприємством;
6. розкриття сутності фінансів підприємств, змісту і організації фінансової діяльності підприємств;
7. формування та використання прибутку та оподаткування підприємств, організації грошових розрахунків та кредитування підприємств;
8. організації оборотних коштів та фінансового забезпечення відтворення основних засобів, фінансового планування, аналізу фінансового стану та проведення фінансової санації підприємств;
9. надати практичні навички з визначення вартості капіталу та потреб підприємства у капіталі.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Фінанси підприємства» теоретично пов'язана з такими дисциплінами як «Основи економічної теорії», «Фінанси і кредит», «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства та технології виробництва».

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

1. сутність фінансів підприємств та особливості їх організації у різних суб'єктів господарювання;
2. сутність грошових коштів, канали їх надходження, порядок зберігання, витрачання та організацію розрахунків різноманітними їх формами;
3. сутність фінансових результатів їх види, порядок розрахунку та розподілу;
4. сутність податків їх класифікацію, джерела сплати, порядок розрахунку та сплати в бюджет;
5. сутність оборотних активів, порядок та джерела їх формування, порядок їх нормування;
6. питання сутності складу та амортизації основних фондів, сутності капітальних вкладень, їх види, порядок здійснення та фінансування;
7. сутність кредиту, його форми, види та організація банківського кредитування підприємства;
8. сутність фінансового стану підприємства, його показники та методика розрахунку;
9. зміст та порядок складання фінансового плану підприємства.

вміти:

1. визначати оптимальну організаційно-правову форму створення підприємства;
2. визначати суму виручки, собівартість продукції та розраховувати валовий, чистий прибуток, норму прибутку;
3. розраховувати нормативи оборотних засобів та обґрунтовувати їх джерела;

4. проводити комплексну оцінку фінансового стану підприємства та розраховувати прогностичні показники можливого банкрутства;

5. обґрунтувати джерела фінансових ресурсів, форми і заходи оздоровлення фінансового стану підприємства;

6. обґрунтовувати потребу щодо виробничих потужностей підприємства, необхідний обсяг виробництва продукції, визначати оптимальні джерела фінансування підприємства;

7. обирати оптимальну форму розрахунків, структурувати бізнес-план підприємства;

8. проводити обґрунтування ефективності інвестиційних заходів, визначати напрями розподілу прибутку;

9. проводити оцінку фінансово-економічного стану підприємства.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати спеціалізовані завдання у галузі соціології та прикладних соціальних досліджень, розробляти й обґрунтовувати базові рекомендації щодо подолання соціальних проблем і регулювання соціальних конфліктів.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-8	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-1	ЗК8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. СК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.
	СК2	. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
	СК5.	Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.
	СК8.	Ідентифікувати та оцінювати ризики

		недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.
	СК.15.	Здатність демонструвати розуміння процесу розробки та прийняття господарських і фінансових рішень у ході діяльності підприємств, а також особливостей функціонування підприємств в сучасних умовах господарювання.

3. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ.

Предмет і завдання фінансового аналізу. Сутність і напрями аналізу фінансового стану підприємства. Види фінансового аналізу та його користувачі. Метод фінансового аналізу. Система інформаційного забезпечення фінансового аналізу. Економічні ресурси, що контролюються підприємством, і джерела їх формування.

Доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід.

Грошові кошти (генерування і використання).

Величина і зміни в складі власного капіталу протягом звітного періоду.

Облікова політика; інформація, що потребує уточнення відповідно до вимог НП(С)БО; деталізація статей звітності з метою забезпечення її зрозумілості. склад і структура доходів підприємства; склад і структура витрат підприємства; склад і структура сукупного доходу підприємства; абсолютні показники фінансових результатів від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності; відносні показники ефективності діяльності – показники рентабельності; показники оборотності різних видів майна та джерел формування капіталу підприємства із залученням даних форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

ТЕМА 2. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Характеристика активів і пасивів балансу. Класифікація видів активів і пасивів. Аналіз основних та необоротних активів. Аналіз оборотних активів. Аналіз співвідношення власного і позикового капіталу.

Поділ активів за рівнем ліквідності. Класифікація видів активів (майна) за різними ознаками. Поділ зобов'язань за формою забезпечення. Показники що характеризують рух основних засобів. Показники, що характеризують виробничий потенціал. Аналіз нематеріальних активів. Оборотні активи за ознакою сфери розміщення. Фактори, що впливають на співвідношення власного і позикового капіталу.

ТЕМА 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сутність фінансової стійкості та напрями її аналізу. Система відносних показників оцінювання фінансової стійкості підприємства. Методика визначення типу фінансової стійкості підприємства. Методика розрахунку і факторний аналіз порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості.

Розрахунок показників забезпеченості запасів за відповідними джерелами їх формування. Ознаки типів фінансової стійкості. Показники вихідної інформації, що використовуються для розрахунку порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості. Розрахунок та економічний зміст показника порогу рентабельності. Розрахунок та економічний зміст показника запасу фінансової стійкості. Аналіз факторів формування показника порогу рентабельності. Аналіз факторів формування показника запасу фінансової стійкості

ТЕМА 4. АНАЛІЗ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Економічний зміст категорій «ліквідність» і «платоспроможність».

Аналіз ліквідності балансу.

Оперативний аналіз платоспроможності.

Економічний зміст, порядок розрахунку та нормативні значення відносних показників оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства. Коефіцієнти, що характеризують рівні платоспроможності. Коефіцієнти абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності та загальної ліквідності. Інтереси користувачів аналітичної інформації. Висновки за результатами оцінювання рівня і динаміки коефіцієнтів ліквідності. Оцінка поточної платоспроможності підприємства. Мета і принципи складання платіжних календарів.

ТЕМА 5. АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ

Економічний зміст і класифікація грошових потоків. Аналіз руху грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Напрями аналізу та система показників оцінювання грошових потоків.

Алгоритм визначення зміни величини грошових коштів за звітний період. Головна мета і завдання аналізу грошових потоків. Послідовність проведення аналізу грошових потоків підприємства. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на формування грошових потоків. Ліквідний грошовий потік. Ритмічність і синхронність грошових потоків. Показники рентабельності грошових потоків

ТЕМА 6. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КАПІТАЛУ

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу ефективності використання капіталу. Факторний аналіз показників фінансових результатів. Аналіз оборотності оборотних активів. Аналіз рентабельності діяльності підприємства за системою показників.

Використання адитивних моделей факторного аналізу чистого фінансового результату.

Економічний зміст та порядок розрахунку показників оборотності оборотних активів.

Розрахунок загальної додаткової потреби (вивільнення) оборотних активів за умови прогнозованого збільшення чистого доходу.

Економічний зміст і порядок розрахунку показників рентабельності та окупності витрат (витратних показників).

ТЕМА 7. АНАЛІЗ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сутність кредитоспроможності та нормативно-методичне забезпечення її оцінювання. Вимоги до кредитної документації (справи) боржника. Загальні вимоги до оцінювання ризиків невиконання зобов'язань боржником — юридичною особою.

Логістична модель розрахунку інтегрального показника фінансового

стану боржника.

Фінансові показники для розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника.

Компоненти кредитного ризику.

Коефіцієнт ймовірності дефолту боржника.

ТЕМА 8. ОЦІНЮВАННЯ ВИРОБНИЧО-ФІНАНСОВОГО ЛЕВЕРИДЖУ

Оцінювання виробничого левериджу. Оцінювання фінансового левериджу. Економічний зміст і факторний аналіз ефекту фінансового важеля.

Економічний зміст виробничого левериджу. Економічний зміст фінансового левериджу. Коефіцієнт виробничо-фінансового левериджу.

Позитивний і негативний ефект фінансового важеля.

ТЕМА 9. АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Комплексне оцінювання ділової активності підприємства за системою показників оборотності. Аналіз стійкості економічного зростання. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості. Аналіз ринкової активності підприємства. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства.

Розрахунок показників комплексного оцінювання дебіторської заборгованості. Їх економічний.

Шляхи прискорення погашення дебіторської заборгованості.

Розрахунок показників комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості.

Дебетове (активне) і кредитове (пасивне) сальдо.

Показники ринкової активності.

ТЕМА 10. КОРОТКОСТРОКОВИЙ ПРОГНОЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Сутність, етапи та методи прогнозування фінансового стану підприємства. Формування прогнозної фінансової звітності. Багатофакторні моделі діагностики ймовірності банкрутства.

Прогнозний баланс. Порядок побудови моделі Альтмана. Порядок побудови моделі Спрінгейта для діагностики ймовірності банкрутства підприємства.

Порядок побудови універсальної дискримінантної функції для діагностики ймовірності банкрутства підприємства.

ТЕМА 11. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ НЕПЛАТОСПРОМОЖНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЇХ БАНКРУТСТВУ

Визначення ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності підприємства. Оцінювання задовільності (незадовільності) структури балансу та перспектив втрати (відновлення) платоспроможності підприємства.

Основні та допоміжні критерії прогнозування ймовірності потенційного банкрутства. Показники за допомогою яких проводиться оцінювання перспектив втрати (можливостей відновлення) платоспроможності. Варіанти зміни структури балансу, що дозволяють підвищити коефіцієнт загальної ліквідності. Підвищення коефіцієнта забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами. Санація платоспроможності боржника. Заходи з поліпшення структури оборотних активів.

ТЕМА 12. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО РИЗИКУ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ЗМЕНШЕННЯ

Сутність і класифікація фінансових ризиків підприємства. Методи стратегічного аналізу фінансових ризиків. Напрями зменшення фінансового ризику.

Послідовність аналізу фінансового ризику. Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на рівень фінансових ризиків. Методи, що використовуються під час оцінювання ймовірності виникнення фінансових ризиків. Система управління фінансовими ризиками. Формування ефективної моделі управління фінансовими ризиками. Зміст основних інструментів (напрямів) зменшення фінансового ризику. Форми диверсифікації ризиків.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Усього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні	Самостійна робота	
2 семестр							
Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу.	8	2	2	-	-	4	екза мен
Тема 2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства	10	2	2	-	-	6	
Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємства	8	2	2	-	-	4	
Тема 4. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства	8	2	2	-	-	4	
Тема 5. Аналіз грошових потоків	8	2	2	-	-	4	
Тема 6. Аналіз ефективності використання капіталу	8	4	4	-	-	6	
Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства	8	2	2	-	-	4	
Тема 8. оцінювання виробничо-фінансового левериджу	12	2	2	-	-	4	
Тема 9. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства	10	4	4	-	-	6	
Тема 10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства	10	2	2	-	-	6	
Тема 11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їх банкрутству	14	4	4	-	-	6	
Тема 12. Стратегічний аналіз фінансового ризику та напрями його зменшення	10	2	2	-	-	6	
Всього за семестр № 2:	120	30	30	-	-	60	

4.1.2. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни	Література:
Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу.	
<p>Питання, винесені на самостійне опрацювання:</p> <p>Що є комплексною метою фінансового аналізу? Які завдання вирішує фінансовий аналіз? Вирішенню яких стратегічних завдань сприяє фінансовий аналіз? Що таке фінансовий стан підприємства? Якою є головна мета його аналізу? Які завдання дає змогу вирішувати аналіз фінансового стану підприємства? Що таке загальна модель аналізу фінансового стану підприємства? Які дії включає послідовність аналізу фінансового стану підприємства? Які нормативні методики оцінювання фінансового стану підприємств використовуються в Україні? У чому полягає основна мета експрес-аналізу фінансового стану? В якій послідовності він проводиться? Що таке деталізований аналіз фінансового стану? Як класифікуються види фінансового аналізу за різними ознаками? У чому полягає основний зміст зовнішнього і внутрішнього фінансового аналізу? Як поділяються зовнішні користувачі інформації? Які цілі вони ставлять під час проведення аналізу фінансового стану підприємств?</p>	1, с. 3-40
Тема 2. Загальна оцінка фінансового стану підприємства	
<p>Питання, винесені на самостійне опрацювання:</p> <p>Як будується актив скороченого аналітичного балансу? У чому полягає сутність горизонтального (часового) і вертикального (структурного) аналізу скороченого аналітичного балансу? Що є показниками горизонтального і вертикального аналізу активу скороченого аналітичного балансу? Яка система структурних показників використовується в аналізі структури майна (активів)? Що належить до основних позитивних характеристик майнового стану підприємства з погляду загальної інформації активу балансу? Як ураховується фактор інфляції в аналізі динаміки загальної вартісної оцінки активів? Що необхідно враховувати, оцінюючи інформацію розділу I активубалансу «Необоротні активи»?</p>	

Тема 3. Аналіз фінансової стійкості підприємства		
Питання, винесені на самостійне опрацювання: Що передбачає загальне оцінювання фінансової стійкості? На які групи поділяють відносні показники оцінювання фінансової стійкості підприємств? Якими є економічний зміст, порядок розрахунку та нормативні значення (оптимальна динаміка) показників структури джерел формування капіталу? Якими є економічний зміст, порядок розрахунку та нормативні значення (оптимальна динаміка) показників стану оборотних активів? Якими є економічний зміст, порядок розрахунку та оптимальна динаміка показників стану основного капіталу? Які особливості необхідно враховувати під час розрахунку коефіцієнтів оцінювання фінансової стійкості підприємства?		1, с. 119-146; с. 395-433
Тема 4. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства		
Питання, винесені на самостійне опрацювання: Як класифікують види платоспроможності за окремими ознаками? Як оцінюється статична і динамічна платоспроможність? Що визначає поточна і перспективна платоспроможність? Який спостерігається зв'язок між категоріями «ліквідність» і «платоспроможність»? Як здійснюється групування активів балансу за ознакою рівня ліквідності? На які групи поділяють пасиви балансу за ознакою терміновості сплати? Які є варіанти висновків щодо характеру ліквідності балансу?		1, с. 208-242; с. 243-272
Тема 5. Аналіз грошових потоків.		
Питання, винесені на самостійне опрацювання: Що таке грошові потоки? Як поділяються грошові потоки за напрямом руху грошових коштів? Як визначається чистий грошовий потік? Як поділяються грошові потоки за видами діяльності? У чому полягає зміст надлишкового і дефіцитного грошових потоків? Що таке регулярні та дискретні грошові потоки? Як поділяються регулярні грошові потоки? Як поділяються грошові потоки за черговістю здійснення платежів? Які є види грошових потоків за масштабами обслуговування господарського процесу?		1, с. 175–208
Тема 6. Аналіз ефективності використання капіталу		
Питання, винесені на самостійне опрацювання: Як класифікують види діяльності підприємства? Що		1, с. 447-463

<p>таке звичайна, операційна, основна, фінансова, інвестиційна діяльність? На які види поділяються доходи підприємства? Як вони визначаються? На які види поділяються витрати підприємства? За якими економічними елементами групують витрати операційної діяльності? В якій послідовності формуються фінансові результати за даними форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний до- хід)»? Як розраховують фінансові результати за видами діяльності підприємства? Які показники використовують в аналізі структури фінансових результатів? За якими критеріями оцінюється якість прибутку?</p>	
Тема 7. Аналіз кредитоспроможності підприємства	
<p>Питання, винесені на самостійне опрацювання: Які елементи включає схема оцінювання банком кредитоспроможності боржника – юридичної особи? Які основні вимоги до оцінювання фінансового стану боржника – юридичної особи містяться у «Положенні про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями»? Які методики та процедури повинні передбачати внутрішньобанківські положення щодо визначення розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями? Які дані повинна містити кредитна документація (справа) боржника?</p>	
Тема 8. Оцінювання виробничо-фінансового левериджу	
<p>Питання, винесені на самостійне опрацювання: . Охарактеризуйте економічний зміст виробничого левериджу. Як визначається рівень виробничого левериджу? Яким є економічний зміст фінансового левериджу? Як визначається рівень фінансового левериджу? Як визначається коефіцієнт виробничо-фінансового левериджу? В яких випадках виникає ефект фінансового важеля? Як проводиться розрахунок ефекту фінансового важеля? З яких компонентів він складається? Що таке позитивний і негативний ефект фінансового важеля? Які фактори впливають на ефект фінансового важеля?</p>	
Тема 9. Аналіз ділової активності та інвестиційної привабливості підприємства	
<p>Питання, винесені на самостійне опрацювання: Які зовнішні та внутрішні фактори впливають на ділову активність підприємства? На які групи</p>	<p>20, с. 25-44; с. 55-85; с. 141-172. 26, ст. 1.</p>

<p>поділяються показники оборотності активів і пасивів? Які фактори впливають на швидкість обороту окремих видів майна і джерел формування капіталу? Який порядок розрахунку коефіцієнтів обертання активів і пасивів? Охарактеризуйте їх економічний зміст. Як визначається тривалість операційного і фінансового циклів? Які основні показники характеризують стійкість економічного зростання підприємства? Як розраховують коефіцієнт стійкості економічного зростання? Який його економічний зміст? Які фактори впливають на зміну коефіцієнта стійкості економічного зростання? Який економічний зміст факторів, що впливають на зміну коефіцієнта стійкості економічного зростання?</p>	<p>27, ст. 1, ст. 3-6. 30, ст. 1, ст. 24</p>
<p>Тема 10. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства</p>	
<p>Питання, винесені на самостійне опрацювання: Яким є зміст способів прогнозування? Що таке кількісні, якісні та комбіновані методи прогнозування фінансового стану підприємства? Як поділяються методи прогнозування фінансового стану за набором прогнозованих показників? Яким є зміст детермінованих методів, стохастичних методів і методів експертних оцінок у прогнозуванні фінансового стану підприємства? Як поділяються методи прогнозування фінансового стану за характером прогнозної інформації? Що таке історична і прогнозна фінансова звітність? Які документи розробляються за результатами короткострокового фінансового прогнозування</p>	
<p>Тема 11. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств та запобігання їх банкрутству</p>	
<p>Які критерії оцінювання структури балансу використовуються для прогнозування можливого банкрутства підприємств? За виконання яких умов структура балансу визнається задовільною (незадовільною), а підприємство платоспроможним (неплатоспроможним)? Основні та допоміжні критерії прогнозування ймовірності потенційного банкрутства. Показники за допомогою яких проводиться оцінювання перспектив втрати (можливостей відновлення) платоспроможності. Варіанти зміни структури балансу, що дозволяють підвищити коефіцієнт загальної ліквідності</p>	

Тема 12. Стратегічний аналіз фінансового ризику та напрями його зменшення	
<p>Яким є зміст ризику зниження фінансової стійкості та ризику не платоспроможності? Як визначається зміст фінансових ризиків: інвестиційного, інноваційного, інфляційного, процентного, депозитного, кредитного, податкового, валютного, цінового, структурного, криміногенного? Чим характеризуються зовнішній і внутрішній, постійний і непостійний, прогнозовані та непрогнозовані фінансові ризики? Якими є основні сфери ризику діяльності підприємства? Що є позитивними і негативними наслідками ризиків? Послідовність аналізу фінансового ризику. Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на рівень фінансових ризиків. Методи, що використовуються під час оцінювання ймовірності виникнення фінансових ризиків. Система управління фінансовими ризиками. Формування ефективної моделі управління фінансовими ризиками.</p>	

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Предмет і завдання фінансового аналізу.
2. Сутність і напрями аналізу фінансового стану підприємства.
3. Види фінансового аналізу та його користувачі.
4. Метод фінансового аналізу. Система інформаційного забезпечення фінансового аналізу.
5. Економічні ресурси, що контролюються підприємством, і джерела їх формування.
6. Доходи, витрати, фінансові результати тасукупний дохід.
7. Грошові кошти (генерування і використання).
8. Характеристика активів і пасивів балансу.
9. Класифікація видів активів і пасивів.
10. Аналіз основних та необоротних активів. Аналіз оборотних активів.
11. Аналіз співвідношення власного і позикового капіталу.
12. Сутність фінансової стійкості та напрями її аналізу.
13. Система відносних показників оцінювання фінансової стійкості підприємства.
14. Методика визначення типу фінансової стійкості підприємства.
15. Методика розрахунку і факторний аналіз порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості.
16. Розрахунок показників забезпеченості запасів за відповідними джерелами їх формування. Ознаки типів фінансової стійкості.
17. Економічний зміст категорій «ліквідність» і «платоспроможність».
18. Аналіз ліквідності балансу.
19. Оперативний аналіз платоспроможності.
20. Економічний зміст, порядок розрахунку та нормативні значення відносних показників оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства.
21. Коефіцієнти, що характеризують рівні платоспроможності.
22. Економічний зміст і класифікація грошових потоків.
23. Аналіз руху грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.
24. Напрями аналізу та система показників оцінювання грошових потоків.
25. Алгоритм визначення зміни величини грошових коштів за звітний період.
26. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу ефективності використання капіталу.
27. Факторний аналіз показників фінансових результатів.
28. Аналіз оборотності оборотних активів.
29. Аналіз рентабельності діяльності підприємства за системою показників.
30. Використання адитивних моделей факторного аналізу чистого фінансового результату.
31. Сутність кредитоспроможності та нормативно-методичне забезпечення її оцінювання.

32. Вимоги до кредитної документації (справи) боржника.
33. Загальні вимоги до оцінювання ризиків невиконання зобов'язань боржником – юридичною особою.
34. Логістична модель розрахунку інтегрального показника фінансового стану божника.
35. Фінансові показники для розрахунку інтегрального показника фінансового стану божника.
36. Економічний зміст і факторний аналіз ефекту фінансового важеля.
37. Комплексне оцінювання ділової активності підприємства за системою показників оборотності.
38. Аналіз стійкості економічного зростання.
39. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.
40. Аналіз ринкової активності підприємства.
41. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства.
42. Сутність, етапи та методи прогнозування фінансового стану підприємства.
43. Формування прогнозової фінансової звітності.
44. Багатофакторні моделі діагностики ймовірності банкрутства.
45. Визначення ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності підприємства.
46. Оцінювання задовільності (незадовільності) структури балансу та перспектив втрати (відновлення) платоспроможності підприємства.
47. Основні та допоміжні критерії прогнозування ймовірності потенційного банкрутства.
48. Сутність і класифікація фінансових ризиків підприємства.
49. Методи стратегічного аналізу фінансових ризиків.
50. Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на рівень фінансових ризиків.

5.1.2. Теми курсових робіт

Навчальним планом не заплановано.

5.1.3. Теми наукових робіт

1. Поділ активів за рівнем ліквідності.
2. Класифікація видів активів (майна) за різними ознаками.
3. Поділ зобов'язань за формою забезпечення.
4. Показники що характеризують рух основних засобів. Показники, що характеризують виробничий потенціал.
5. Аналіз нематеріальних активів.
6. Оборотні активи за ознакою сфери розміщення.
7. Фактори, що впливають на співвідношення власного і позикового капіталу.
8. Показники вихідної інформації, що використовуються для розрахунку порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості.
9. Розрахунок та економічний зміст показника порогу рентабельності.
10. Розрахунок та економічний зміст показника запасу фінансової стійкості.

11. Аналіз факторів формування показника порогу рентабельності.
12. Аналіз факторів формування показника запасу фінансової стійкості
13. Коефіцієнти абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності та загальної ліквідності.
14. Інтереси користувачів аналітичної інформації. Висновки за результатами оцінювання рівня і динаміки коефіцієнтів ліквідності.
15. Оцінка поточної платоспроможності підприємства.
16. Мета і принципи складання платіжних календарів.
17. Головна мета і завдання аналізу грошових потоків.
18. Послідовність проведення аналізу грошових потоків підприємства.
19. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на формування грошових потоків.
20. Ліквідний грошовий потік. Ритмічність і синхронність грошових потоків.
21. Показники рентабельності грошових потоків
22. Економічний зміст та порядок розрахунку показників оборотності оборотних активів.
23. Розрахунок загальної додаткової потреби (вивільнення) оборотних активів за умови прогнозованого збільшення чистого доходу.
24. Економічний зміст і порядок розрахунку показників рентабельності та окупності витрат (витратних показників).
25. Компоненти кредитного ризику.
26. Коефіцієнт ймовірності дефолту боржника.
27. Оцінювання виробничого левериджу. Оцінювання фінансового левериджу.
28. Економічний зміст і факторний аналіз ефекту фінансового важеля.
29. Економічний зміст виробничого левериджу.
30. Економічний зміст фінансового левериджу.
31. Коефіцієнт виробничо-фінансового левериджу.
32. Позитивний і негативний ефект фінансового важеля.
33. Розрахунок показників комплексного оцінювання дебіторської заборгованості.
34. Шляхи прискорення погашення дебіторської заборгованості.
35. Розрахунок показників комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості.
36. Дебетове (активне) і кредитове (пасивне) сальдо.
37. Показники ринкової активності.
38. Прогнозний баланс.
39. Порядок побудови моделі Альтмана.
40. Порядок побудови моделі Спрінгейта для діагностики ймовірності банкрутства підприємства.
41. Порядок побудови універсальної дискримінантної функції для діагностики ймовірності банкрутства підприємства.
42. Варіанти зміни структури балансу, що дозволяють підвищити коефіцієнт загальної ліквідності.
43. Підвищення коефіцієнта забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами.
44. Санація платоспроможності боржника.

45. Заходи з поліпшення структури оборотних активів.
46. Методи, що використовуються під час оцінювання ймовірності виникнення фінансових ризиків.
47. Система управління фінансовими ризиками.
48. Формування ефективної моделі управління фінансовими ризиками.
49. Зміст основних інструментів (напрямів) зменшення фінансового ризику.
50. Форми диверсифікації ризиків.

6. Методи навчання

Лекції навчальної дисципліни проводяться із застосуванням *мультимедійних навчальних презентацій*, а також інтерактивних (діалогових) методів навчання – проблемно-діалогових методів повідомлення навчального матеріалу.

Робота у парах та малих групах (виконання малими групами курсантів/слухачів певних завдань під час семінару та обговорення отриманих результатів).

Дослідження та обговорення конкретних випадків «case-study» (курсанти/слухачі отримують завдання на проведення досліджень за темою та методами визначеними викладачем, пізніше доповідають про результати проведеного дослідження).

Мозковий штурм (орієнтація роботи групи на глибше розкриття змісту теми та вироблення комунікативних навичок).

Робота з відеофільмами.

Проведення квесту «Аналіз фінансової діяльності суб'єктів за сферами господарювання!».

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Питання до екзамену:

1. Предмет і завдання фінансового аналізу
2. Сутність і напрями аналізу фінансового стану підприємства
3. Види фінансового аналізу та його користувачі
4. Метод фінансового аналізу
5. Система інформаційного забезпечення фінансового аналізу
6. Характеристика активів і пасивів балансу
7. Класифікація видів активів і пасивів
8. Аналіз основних та необоротних активів
9. Аналіз оборотних активів
10. Аналіз співвідношення власного і позикового капіталу
11. Сутність фінансової стійкості та напрями її аналізу.
12. Система відносних показників оцінювання фінансової стійкості підприємства.
13. Методика визначення типу фінансової стійкості підприємства.
14. Методика розрахунку і факторний аналіз порогу рентабельності та запасу

- фінансової стійкості.
15. Економічний зміст категорій «ліквідність» і «платоспроможність».
  16. Аналіз ліквідності балансу.
  17. Оперативний аналіз платоспроможності.
  18. Економічний зміст і класифікація грошових потоків.
  19. Аналіз руху грошових коштів у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.
  20. Напрями аналізу та система показників оцінювання грошових потоків.
  21. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу ефективності використання капіталу.
  22. Факторний аналіз показників фінансових результатів.
  23. Аналіз оборотності оборотних активів.
  24. Аналіз рентабельності діяльності підприємства за системою показників.
  25. Сутність кредитоспроможності та нормативно-методичне забезпечення її оцінювання.
  26. Вимоги до кредитної документації (справи) боржника.
  27. Загальні вимоги до оцінювання ризиків невиконання зобов'язань боржником – юридичною особою.
  28. Оцінювання виробничого левериджу.
  29. Оцінювання фінансового левериджу.
  30. Економічний зміст і факторний аналіз ефекту фінансового важеля.
  31. Комплексне оцінювання ділової активності підприємства за системою показників оборотності.
  32. Аналіз стійкості економічного зростання.
  33. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості.
  34. Аналіз ринкової активності підприємства.
  35. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства.
  36. Сутність, етапи та методи прогнозування фінансового стану підприємства.
  37. Формування прогнозної фінансової звітності.
  38. Багатофакторні моделі діагностики ймовірності банкрутства.
  39. Визначення ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності підприємства.
  40. Оцінювання задовільності (незадовільності) структури балансу та перспектив втрати (відновлення) платоспроможності підприємства.
  41. Сутність і класифікація фінансових ризиків підприємства.
  42. Методи стратегічного аналізу фінансових ризиків.
  43. Напрями зменшення фінансового ризику.

Зразок тестових завдань

1. Які з перерахованих національних стандартів є стандартами фінансової звітності підприємства?
  - а) П (С) БО 7 ;
  - б) П (С) БО 5;

- в) П (С) БО 1;
- г) П (С) БО 16.

2. Чи залежить фінансовий результат (прибуток) підприємства від:

- а) витрат на створення резервного капіталу;
- б) виплати дивідендів;
- в) величини адміністративних витрат;
- г) виплат на сплату процентів за банківський кредит.

3. Яка найбільша сума амортизаційних відрахувань за перший рік експлуатації об'єкта основних засобів, первісна вартість якого – 35 тис. грн., ліквідаційна вартість – 3 тис. грн., термін експлуатації – 4 роки?

- а) при використанні “податкового” методу;
- б) при використанні “кумулятивного” методу;
- в) при використанні “прямолінійного” методу;
- г) при використанні методу прискореного зменшення залишкової вартості.

4. Що сприяє збільшенню заборгованості підприємства перед бюджетом з податку на додану вартість?

- а) зменшення податкового кредиту;
- б) зростання собівартості продукції, що продає підприємство;
- в) зростання цін на продукцію, що продає підприємство;
- г) перехід на використання імпортої сировини замість вітчизняної.

5. Що з перерахованого тягне за собою збільшення власного капіталу акціонерного товариства?

- а) нарахування амортизації (зносу) основних засобів;
- б) додаткова емісія акцій;
- в) надходження виручки від продажу продукції;
- г) спрямування прибутку на приріст власних оборотних коштів.

6. Чи вважається реалізованою (проданою) продукція, якщо:

- а) вона ще не відвантажена, але надійшов під неї аванс покупця?
- б) одна з сторін бартерної угоди не виконала свого зобов'язання з поставки?
- в) укладено бартерну угоду, але жодна з сторін не розпочала поставку?
- г) постачальник відвантажив продукцію, але не оформив розрахункові документи.

7. Що з перерахованого включається (у податковому обліку) до складу валових доходів?

- а) сума одержаного банківського кредиту;
- б) одержані штрафи, пеня, недодержки;
- в) одержані дивіденди;
- г) одержані аванси покупців.

8. За рахунок яких коштів фінансує підприємство видатки, пов'язані з поліпшенням основних засобів?
- а) статутний фонд;
  - б) амортизаційні відрахування;
  - в) собівартість продукції;
  - г) банківський кредит.
9. Укажіть, що з переліченого являє елемент фонду власних оборотних активів підприємства:
- а) нерозподілений прибуток;
  - б) фонд заробітної плати;
  - в) витрати майбутніх періодів;
  - г) резерв майбутніх витрат і платежів.
10. Від чого залежить норматив власних оборотних активів підприємства у виробничих запасах в днях?
- а) обсяг виробництва;
  - б) форми розрахунків з постачальниками;
  - в) оптові ціни на сировину та матеріали;
  - г) частота поставок.
11. Що з переліченого включається до складу доходів балансу доходів і видатків підприємства?
- а) сума амортизаційних відрахувань;
  - б) виручка від реалізації продукції;
  - в) короткотермінові банківські кредити;
  - г) довготермінові банківські кредити.
12. Чим фінансовий план підприємства відрізняється від платіжного календаря?
- а) він не може слугувати інструментом оперативного фінансового планування;
  - б) він не включає витрат на сплату податків до бюджету;
  - в) у ньому відсутня інформація про обсяг продажу (реалізації) продукції;
  - г) у ньому відсутня інформація про рух грошових коштів на розрахунковому рахунку.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі поточних оцінок (аудиторна, самостійна роботи) та підсумкового контролю.

1. Оцінку під час аудиторного поточного контролю здобувач вищої освіти може отримати, якщо виконає такі умови:

- 1.1. Усна відповідь (запитання-відповідь),
- 1.2. Письмова робота (написання письмових тестових завдань і контрольної роботи).
- 1.2. Виконання самостійних завдань:

1.2.1. Обрання теми та підготовка реферату, доповіді, презентації.

Додатково на семінарському занятті оцінюється активність здобувачів вищої освіти при формулюванні запитань, участь у дискусії.

2. Підсумковий контроль (залік) може проходити у двох формах:

2.1. Здобувачу вищої освіти необхідно відповісти на три теоретичних запитання.

2.2. Здобувачу вищої освіти необхідно відповісти на 50 тестових завдань. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал. Максимальна кількість балів, отриманих за тестування, – 50 балів.

Отримані оцінки поточного та підсумкового контролю заносяться викладачем до журналу обліку роботи академічної групи за шкалою ЄКТС.

Оцінювання результатів навчання здійснюється шляхом складання суми балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та за шкалою ЄКТС, де:

1. «А» – 90 – 100 балів – відмінно (відмінна відповідь із незначними неточностями);

2. «В» – 82 – 89 балів – дуже добре (відповідь краща за середній рівень із кількома неточностями);

3. «С» – 75 – 81 бали – добре (загалом правильне виконання з певною кількістю помилок);

4. «D» – 67 – 74 балів – задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків);

5. «Е» – 60 – 66 – задовільно (відповідь відповідає мінімальним критеріям);

6. «FX» – менше 59 балів – незадовільно.

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Бардин О. Я. Методологічні засади управління грошовими потоками підприємств / О. Я. Бардин // Науковий вісник Полісся. – 2015. – № 4. – С. 105–109.
2. Власюк Т. М. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства / Т. М. Власюк, О. М. Волинець, Н. І. Новіцька // Вісник КНУТД. – 2014. – № 3. – С. 36–46.
3. Елисеенко К. А. Теоретико-методические аспекты выявления резервов роста рентабельности / К. А. Елисеенко // Экономика и управление : новые вызовы и перспективы – 2013 – № 4 – С. 153–156.
4. Жук О. І. Основні показники аналізу ефективності маркетингових інвестицій / О. І. Жук // Вісник «Економіка. Проблеми економічного становлення» – 2013 – № 3 – С. 44–50.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р., із змінами [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>
6. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом (нова редакція). Закон України № 4212-VI від 22.12.2011 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua>
7. Карковська В. Я. Особливості оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємств / В. Я. Карковська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.13 – С. 252–259.
8. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності / Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 476 від 11.04.2013 р., із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>
9. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства / Затверджено наказом Міністерства економіки України № 14 від 19.01.2006 р. (у редакції наказу Міністерства економіки України № 1361 від 26.10.2010 р.), [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>
10. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності / Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28.03.2013 р., із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>
11. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті : навч. посібник / [О. В. Сметанко, І. С. Шарапова, В. О. Горбачьов, та ін. ; за ред. О. В. Сметанко]. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 456 с.
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» / Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р., із змінами [Електронний ресурс] / –

- Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>
- 13.Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту на сільськогосподарських підприємствах: монографія / Т. Г. Камінська, Л. С. Шатковська, А. М. Шиш та ін.; за ред. к.е.н., доцента Т. Г. Камінської. – Київ : ЦП «Компринт», 2013. – 329 с.
  - 14.Організація і методика економічного аналізу : [навч. посібник] / [Т. Д. Косова , П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко та ін.]. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
  - 15.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку // Бухгалтерський тижневик «Дебет-Кредит» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dtki.com.ua>
  - 16.Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями / Затверджено постановою Правління Національного банку України № 23 від 25.01.2012 р., із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
  - 17.Саленко О. В. Шляхи визначення ступеню ефективності діяльності підприємства / О. В. Саленко // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2013 – № 4 (24) – С. 62–71.
  - 18.Ступницька Т. М. Аналіз факторів, що впливають на зміну рентабельності основного капіталу, за методом «Дюпон» / Т. М. Ступницька, О. С. Гула // Економіка харчової промисловості № 3(19) – 2013 – С. 21–23.
  - 19.Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посібник / Ю. М. Тютюнник, Л. О. Дорогань-Писаренко , С. В. Тютюнник. – Полтава : ПДАА, 2016. – 430 с.
  - 20.Федишин М. П. Методичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств для цілей планування / М. П. Федішин // Економічний аналіз. 2016 рік. Том 25. № 2.
  - 21.Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 р. № 2597-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>.
  - 22.Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 11 квітня 2013 р. № 476. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1524201-08>.
  - 23.Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: наказ Міністерства економіки України від 19 січня 2006 р. № 14 (у редакції наказу Міністерства економіки України від 26 жовтня 2010 р. № 1361). URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=111503bd-ca7f-4dee-b07c-c66c2aa28e03&title>.
  - 24.Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/sp:max100>.
  - 25.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07

- лютого 2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> .
26. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Бухгалтерський тижневик «Дебет-Кредит». URL: <http://www.dtkk.com.ua> .
27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
28. Селіверстова Л. С., Скрипник О. В. Фінансовий аналіз: навч.- метод. посіб. / за заг. ред. С. М. Безрутенка. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. 274 с.
29. Сметанко О. В., Шарапова І. С., Горбачьов В. О., Бурдюг Н. В., Коваленко Г. С., Сорокіна О. С. Моделі і методи прийняття рішень в аналі- зі та аудиті : навч. посіб. / за ред. О. В. Сметанко. Київ: ЦУЛ, 2013. 456 с.
30. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Частина І. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 358 с.
31. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Частина ІІ. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 394 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua>
3. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua>
4. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Електронні підручники та посібники для спеціальності 071 «Облік і оподаткування». URL: <https://suem.edu.ua/sites/default/files/2021-02/pidruchniki-oblik-i-opodatкування.pdf>
6. Бухоблік і податки в Україні. URL: <https://www.buhoblik.org.ua/>